

Politik for Kultur og Fritid - Lokalt engagement.

Godkendt af byrådet, Syddjurs Kommune den 30. april 2009

Forord

Kultur giver puls og liv og bidrager til, at et område er et godt sted at arbejde, bo og leve. Det gælder både den kultur, som udspiller sig helt lokalt i de enkelte mindre bysamfund og som tiltrækker gæster og publikum udenfor kommunen.

Politikken for Kultur og Fritid, lokalt engagement, skal sammen med kommuneplanen medvirke til at skabe rammerne for, at det er spændende at bo og leve i Syddjurs Kommune. Det betyder, at politikken skal være med til at øge tiltrækningskraften overfor nye borgere, virksomheder og turister. Men politikken har naturligvis også helt afgørende værdi for de oplevelser og aktiviteter, der rettes mod borgere, der bor og lever i Syddjurs Kommune.

Politikken skal være med til at sætte rammerne for de oplevelser, der skaber identitet og fællesskab fremadrettet såvel som historisk funderet.

Nærværende politik er en 2-benet størrelse, idet den både rummer fyrtårne og græsrodder. Begge ben er stærke hver for sig, men bliver stærkere, når de går i samme retning.

Politikken for Kultur og lokalt engagement er påbegyndt i forbindelse med kulturkonferencen den 1. marts 2008. Bidrag og efterfølgende kommentarer herfra, kommunens planstrategi 2007, strategien for lokal agenda 21 og udviklingsstrategien for LAG-Djursland, har dannet afsæt for den foreliggende politik.

Politikken for Fritid er påbegyndt i forbindelse med Fritidskonferencen den 31. maj 2008. Bidrag herfra har, sammen med bl.a. erfaringer fra Folkeoplysningsudvalgets arbejde og Kommunes øvrige strategier dannet afsæt for den foreliggende politik.

Vision

Syddjurs Kommunes politik for Kultur og Fritid, lokalt engagement har den overordnede vision, at:

Styrke og understøtte de alsidige kulturinitiativer der bevæger Syddjurs Kommune mod det attraktive sted at bo, opleve og leve i by og på land.

Visionen skal fastholde og udvikle Syddjurs Kommunes målsætning om balance mellem vækst, kvalitet og bæredygtighed og dermed understøtte og videreudvikle de tilbud, oplevelser og initiativer, der allerede udspilles.

Visionen for Kultur og Fritid, lokalt engagement udmøntes gennem flg. fokusområder:

- Teater
- Musik
- Musikskole
- Kunst
- Aktivitets- og kulturhuse
- Landsbykultur, herunder forsamlingshuse
- Børnekultur
- Museer
- Bibliotek
- Ungdomskultur via ungdomsskole
- Det frivillige foreningsarbejde/ildsjæle i foreningsarbejde
- Breddeidræt / eliteidræt
- Faciliteter
- Natur, motion og sundhed
- Lokalt engagement
- Uddannelse, læring for livet, voksenundervisning
- Borgerinddragelse
- Distriktsråd
- Bæredygtighed – Lokal Agenda 21
- Lokale projekter

Udviklingstræk i samfundet

Liv på landet er en forudsætning for fremtidig bosætning på landet for borgere/familier i den erhvervsaktive alder. Adspurgte giver mange borgere udtryk for, at det netop er nærhed, natur, ro, plads, varieret foreningsliv og adgang til offentlig service, der er helt afgørende parametre for at bo på eller flytte til landdistriktet.¹

Fortsat udvikling på landet tager afsæt i et mangfoldigt forenings- og kulturliv. I Syddjurs Kommune er naturen og de naturmæssige herlighedsværdier af stor betydning både i forhold til de mange kultur- og landdistriktstilbud, men også i forhold til det nødvendige hensyn, der skal tages for at bevare herlighedsværdierne.

For at sikre fortsat udvikling af det mangfoldige forenings- og kulturliv synes det nødvendigt at fokusere på kommunens aktive rolle som facilitator og medspiller i forhold til at skabe rammerne. Denne aktive medvirken ændrer dog ikke på, at det netop er borgernes deltagelse og engagement, der er hjørnестenen i at sikre et tæt nærmiljø i landdistriktet og i kulturlivet i almindelighed.

Aktive bysamfund præges af et bredt, decentralt og varieret foreningsliv, der henvender sig til forskellige aldre, forskellige interesser, til kreativitet, livsglæde og erkendelse. Grobunden for lokalt engagement er lagt med et udbredt forenings- og kulturliv.

Sundhed står højt på ønskelisten hos den enkelte borger, voksne og børn, i arbejdslivet såvel som i fritiden.

Disse udviklingstræk understøttes blandt andet ved:

- Vækst i antal foreninger
- Voksende andel af befolkningen er medlem af en forening
- Voksende andel af befolkningen udfører frivilligt arbejde
- Voksende professionalisering af dele af den frivillige sektor²
- Stadig flere voksne efterspørger fleksible fritidstilbud både inden og udenfor det frivillige foreningstilbud

Samtidig med disse udviklingstræk er der en tendens til at stadigt flere af de 15 – 20 årige fravælger den traditionelle foreningsidræt.

Styrker og kvaliteter

Syddjurs kommune har overordnet set gode udviklingsmuligheder som følge af kommunens mange aktive by- og lokalsamfund, de mange tilbud og de mange aktiviteter herunder den tætte tilknytning til landskab og natur.

Der er i dag et bredt og varieret kulturliv med aktivt foreningsarbejde såvel som etablerede kulturmiljøer, som eksempelvis gallerier og spillesteder. Dertil kommer mange større attraktioner og ikke mindst de mange naturbårne oplevelser på tværs af kommunen.

¹ Udviklingsstrategi for LAG-Djursland, 2007.

² Syddjurs Kommunes Planstrategi 2007.

Styrken synes at ligge i, at der er tilbud for de mange deltagere, tilbud for specifikke målgrupper og tilbud der trækker gæster og besøgende. Tilbud der alle, er af central betydning for det enkelte menneskes udvikling, kreativitet, erkendelse og livsglæde.

Det stærke og mangfoldige kultur- og fritidsliv i byen og på landet gør Syddjurs Kommune til et godt sted at leve, hvor der knyttes netværk og skabes grobund for fællesskab på tværs af tilbud og udbydere.

Mål og handlinger til realisering

Med afsæt i visionen er der identificeret særlige indsatsområder på tværs af målene for de enkelte fokusområder. Iindsatsområderne er:

- **Rammer**

De fysiske rammer for udmøntning af politikken har særlig fokus både i forhold til fastholdelse af eksisterende rammer såvel som etablering af nye. Uden de rette rammer synes betingelserne for at realisere visionen som vanskelig.

De organisatoriske rammer har opmærksomhed med henblik på at understøtte de frivilliges engagement og initiativer og ikke mindst i ønsket om at skabe synlighed og tilgængelighed. De rette organisatoriske rammer i forhold til synlighed og tilgængelighed betragtes som en kommunal opgave. Fortsat fremdrift i udmøntning af politikken sker i tæt samarbejde med de lokale aktører.

- **Mangfoldighed**

Den mangfoldighed som i dag eksisterer mellem de forskellige tilbud såvel som indenfor de enkelte tilbud er væsentlig. Der skal være tilbud for bredden, hvilket nødvendiggør tilbud for den smalle målgruppe såvel som for den brede. Mangfoldighed i omfang er i den sammenhæng lige så vigtig.

- **Respekt**

Respekten for forskellighed i interessefelter og engagement er bærende i det frivillige arbejde. Der skal være respekt for det mindre arrangement såvel som for det store.

Respekten for omgivelser er samtidig afgørende. Det gælder såvel de fysiske omgivelser som den sammenhæng, hvori et tilbud indgår.

- **Engagement**

Engagement i initiativer, ideer og tilbud skal prioriteres. Det betyder samtidig, at den lokale drivkraft er afgørende for igangsættelse og videreførelse af tilbud.

- **Sundhed**

Det er af stor betydning at flest borgere; børn og voksne skal inspireres til at bevæge sig mest muligt. Sundhed gælder også aktiv medleven i samfundet, hvor muligheden for personlig udvikling ved deltagelse i fællesskaber og aktiv deltagelse i samfundslivet giver øget velvære.

Fokusområder for Kultur og Fritid, lokalt engagement.

Visionen udmøntes gennem en række fokusområder, hvori der er formuleret konkrete mål med tilhørende handlingsforslag.

Teater

Vi vil:

- etablere egnsteater, som primært udøver børneteater
- arbejde for bredest mulig formidling/profilering af arrangementer for at synliggøre aktiviteterne og øge tilgængeligheden. IT er det afgørende redskab
- inddrage amatører og professionelle i udviklingstiltag og oplæg. Tiltag hvor sundhed, natur og børnekultur har særlig bevågenhed
- det professionelle såvel som det amatørbaserede teater for voksne og børn, gerne med hensyntagen til mere egns-specifikke emner
- understøtte kvalitetsforestillinger for voksne, herunder lokale teaterforestillinger

Musik

Vi vil:

- arbejde for bredest mulig formidling/profilering af arrangementer for at synliggøre aktiviteterne og øge tilgængeligheden gerne gennem virtuelle vejkort. IT er det afgørende redskab
- arbejde for at danne musiknetværk, hvor musikkulturen til stadighed udfordres og udvikles. Netværket igangsættes og faciliteres af Syddjurs Kommune
- arbejde på at udvikle faciliteter for den udøvende musik
- inspirere til, at det frivillige foreningsliv tager initiativer til fælles årlige musikoplevelser med brede arrangementer over hele kommunen
- indgå dialog om etablering af større kultur, koncert, udstillings- og konferencehus i Ebeltoft

Musikskole

Vi vil:

- skabe forudsætninger for livslang, aktiv deltagelse i musiklivet som lyttere og udøvere. Tilbud til børn og unge er centralt
- fremme det lokale musikmiljø blandt andet gennem samarbejde med institutioner og foreninger og gennem samspil
- arbejde for udvikling af kulturskole i Rønde som et samarbejde mellem kommunens kulturinstitutioner
-

Kunst

Vi vil:

- inddrage kunstnere i udviklingstiltag og oplæg eksempelvis gennem billedkunstråd
- arbejde for bredest mulig formidling og profilering af kunstnere, tiltag og arrangementer og virtuelle vejkort. IT er det afgørende redskab
- igangsætte udsmykningsprojekter, ude og inde, i landsbyer og bymiljøer, f.eks. etableret via forskønnelsespuljen
- indgå dialog om etablering af større kultur, koncert, udstillings- og konferencehus i Ebeltøft
- arbejde for at tænke kunst og byplanlægning sammen
- anvende kunst som signalbærer for Syddjurs Kommune eksempelvis i offentlige tryksager eller på hjemmeside

Aktivitets- og kulturhuse

Vi vil:

- arbejde for udbygning af allerede eksisterende kulturbærende huse, som eksempelvis Kom-Bi Biograf og Kulturhus i Hornslet og Hotellet i Rønde
- sikre adgang til at skabe aktiviteter og udbyde kulturelle tilbud herunder arbejde for at støtte og kvalificere ildsjæle
- arbejde for bredest mulig formidling og profilering af kunstnere, tiltag og arrangementer samt virtuelle vejkort. IT er det afgørende redskab
- indgå dialog om etablering af større kultur, koncert, udstillings- og konferencehus i Ebeltøft
- arbejde for mangfoldigheden i aktiviteter og anvendelse af eksisterende aktivitets- og kulturhuse herunder fokusere på alternative udnyttelsesmuligheder for den offentlige service som borgerservice, bibliotek mv.

Landsbykultur, herunder forsamlingshuse

Vi vil:

- inspirere til samarbejde (evt. via LAG) mellem landsbyerne om udvikling af landsbykultur herunder via forsamlingshuse og distriktsråd
- igangsætte tiltag, der styrker den kulturelle sammenhængskraft lokalt såvel som kommunalt evt. gennem "Liv i forsamlingshusene på hele Djursland".
- inspirere til lokale arrangementer såvel som tematiserede arrangementer på tværs af kommunen. Aktiviteter, hvor børn og unge inddrages, har særlig bevågenhed
- arbejde for mangfoldigheden i aktiviteter herunder fokusere på alternative udnyttelsesmuligheder bl.a. for den offentlige service og mindre erhvervsdrivende mv.

Børnekultur

Vi vil:

- skabe og fremme et innovativt miljø for aktører indenfor børnekulturen blandt andet gennem inspirationsdage for børnekulturen
- etablere egnsteater, som primært udøver børneteater
- lade natur og fysisk sundhed indgå i et kreativt udviklingsmiljø
- arbejde for, at der dannes et faciliteret netværk, hvor børnekulturen til stadighed udfordres og udvikles
- medvirke til at udbygge samarbejdet mellem børnekulturen og institutionerne på dagpasnings- og skoleområdet med henblik på at sikre størst mulig tilgængelighed i børnekulturtilbuddet
- sikre fleksible og inspirerende rammer
- arbejde for mangfoldighed gennem lokale tiltag og fælles tiltag for større dele af kommunens børn eksempelvis som børnekulturpakker

Museer

Vi vil:

- arbejde for at indgå forpligtende samarbejde med andre museer på udvalgte områder og søge det brede samarbejde i øvrigt
- styrke udstillings- og formidlingsvirksomheden indenfor kulturaktivitetsområdet med særlig vægt på levende og tilgængelige museer i kommunens unikke kulturmiljøer
- synliggøre kulturlandskabet, kulturarven, kulturhistorisk viden for borgeren, foreningsliv og turisterne generelt og specifikt i forhold til nationalparken
- inspirere til udvikling af formidlingsegnede kulturlandskabsmæssige lokaliteter
- arbejde for, at den egnspecifikke forståelse og tilknytning øges via formidling gennem lokalarkiverne

Bibliotek

Vi vil:

- gøre Syddjurs Bibliotek til Syddjurs Kommunes centrale kulturinstitution.
- være i front med hensyn til at styrke borgernes mulighed for kulturoplevelser, kompetenceudvikling og livslang læring.
- udvikle og levere tilbud og ydelser, der sigter mod at styrke fællesskabet og understøtte borgernes personlige ressourcer.
- være et dynamisk samlingspunkt, der skal fungere som et aktivitetsfremmende kulturtilbud med solid forankring i lokalsamfundet, og med udgangspunkt i borgernes behov.
- samarbejde og erfaringsudveksle med andre aktører og dermed medvirke aktivt til at nye initiativer og ideer kan opstå.

Ungdomskultur, via ungdomsskole

Vi vil:

- søge lokal forankring, nærhed og samarbejde i tilbud blandt andet i mødet med friluftsliv og kulturelle oplevelser.
- inspirere til unges egne initiativer og arrangementer.
- udvikle og modne børn og unges faglige og sociale kompetencer ved at lade tilbudene styrke læring, sammenhold, fællesskab og livskompetence.
- inspirere til unges demokratiforståelse og deltagelse.

Det frivillige foreningsarbejde/ildsjæle i foreningsarbejde

Vi vil:

- sikre enkle og overskuelige rammer for foreningerne. Kommunale tilskudsordninger skal være synlige og lette at administrere i foreningerne
- udsende en årlig foreningsfolder med vejledning, information og retningslinjer for foreningstilskud mv., samt afholde et årligt foreningsmøde
- lade kommunale Fritidskonsulenter stå til rådighed for hjælp og vejledning og sikre at der etableres et godt tæt samspil mellem ildsjæle, foreninger, forvaltning og politikere
- hjælpe med at synliggøre og påskønne de lokale ildsjæle og deres initiativer, via tilbud om attraktive muligheder for lederuddannelse og -udvikling, samt via årlig uddeling af fritids- og kulturpriser
- etablere samarbejde mellem relevante offentlige institutioner via kommunale nøglepersoner; eksempelvis mellem børnepasningsområdet, skole, ældreområdet og frivillige foreninger. Formålet er at tilgodese ønsket om mere bevægelse i hverdagen

Breddeidræt / eliteidræt

Vi vil:

- sikre at nye former for aktiviteter og motion får en særlig prioritet med henblik på at skabe mangfoldighed i tilbuddet til forskellige aldersgrupper
- prioritere initiativer, der udvikler og medvirker til børn og unges aktive deltagelse i det frivillige foreningsliv. Indflydelse og engagement er nøgleord for tilbuddene
- sikre et varieret tilbud inden for senioridræt
- støtte foreningerne i arbejdet med talentudvikling og eliteidræt via tilskud og faciliteter på lige vilkår som andre fritidsbrugere
- sikre at der er sammenhæng og respekt mellem breddeidrættens og eliteidrættens udøvere, bl.a. ved synliggørelse og støtte samt at gøre eliten og talenterne til identifikationsfigurer for børn og unge med henblik på en aktiv fritid

Faciliteter

Vi vil:

- medvirke til at sikre tidssvarende og alsidige faciliteter i lokalområderne, der tilgodeser aktiviteter inden for idrætten og andre fritidsaktiviteter, herunder også rammer for frivilligt, foreningsbaseret samvær
- øge tilgængeligheden til faciliteterne via internetbaserede bookingsystemer
- bane vejen for evt. kommende nyetableringer af større idrætscentre med nye muligheder for aktiviteter inden for fritidslivet, motion og wellness
- lave opgørelser over nuværende faciliteter og rammer for aktiviteter
- skabe rammer for en god vedligeholdelsesmæssig standard i de nuværende fysiske faciliteter
- lave opgørelser over nuværende faciliteter og rammer for aktiviteter
- vurdere faciliteternes egnethed i forhold til aktuelle behov vedr. organisering og aktivitets- / motionsformer

Natur, motion og sundhed

Vi vil:

- sætte fokus på den sociale dimension i fritidsaktiviteterne som en del af et sundt fritidsliv
- forbedre tilgængeligheden til etablerede veje og stier med mulighed for motion og friluftsliv
- samarbejde med foreninger og aktive om sundhedsfremmende aktiviteter i naturen
- skabe rammer for en tidlig sundhedsfremmende indsats over for børn og unge
- samarbejde med foreninger og aktive om udvikling af nye fritidstilbud i hav og kystmiljø
- sætte fokus på naturen som oplevelses- og læringssted med fokus på sundhed

Lokalt engagement

Vi vil:

- sætte fokus på engagementet, som er kittet i nye projekter
- skabe rum for lokale forskelligheder

Uddannelse, læring for livet, voksenundervisning

Vi vil:

- finde flere lokaler i nye, anderledes rammer
- indgå nye og utraditionelle partnerskaber
- skabe fleksible rammer for planlægning af undervisningsaktiviteter under folkeoplysningsloven
- være med til at udbygge tilgængeligheden til viden, f.eks. via digitale medier
- udbygge synligheden af undervisnings- og læringsmuligheder i kommunen

Borgerinddragelse

Vi vil:

- arbejde med borgerinddragelse ved udarbejdelse af planer og programmer
- afholde én årlig konference med fokus på udvikling af kultur, fritid og landdistrikter
- sikre, at borgerne har mulighed for dialog og indflydelse på lokalområdernes udvikling
- anvende borgernes viden, oplevelser og vurderinger til at udvikle kvalitetsydelser, der opfylder borgernes ønsker og behov inden for de givne politiske og økonomiske rammer.

Distriktsråd

Vi vil:

- støtte oprettelsen af distriktsråd, med udgangspunkt i skoledistrikterne, som lokalområdets repræsentant
- støtte distriktsrådene økonomisk med et årligt tilskud
- afholde ét årligt dialogmøde, hvor distriktsrådene orienterer om aktiviteter i løbet af året og gensidig inspiration og sparring
- arbejde med involvering og høring af distriktsrådene som lokalområdets repræsentant og talerør ved udarbejdelse af kommunale planer og politikker

Bæredygtighed - lokal agenda 21

Vi vil:

- arbejde for at sikre balance mellem omkostninger og de mange aktiviteter/tilbud.
- arbejde for at antallet, kvaliteten og beliggenheden af tilbud og aktiviteter sker med hensyntagen til miljø og natur.
- arbejde for det enkelte tilbuds sammenhængskraft i form af opbakning og lokal forankring
- invitere til dialog og samarbejde for at skabe fælles ejerskab for at fremme en bæredygtig udvikling i kommunen
- være nysgerrige og opsøgende i relation til, hvad borgerne ønsker at blive vejledt og inspireret omkring

Lokale udviklingsprojekter

Vi vil:

- samarbejde med LAG-Djursland om udvikling og prioritering af LAG-projekter
- sikre enkle og overskuelige rammer for foreningerne, med det formål at kommunale tilskudsordninger skal være synlige og lette at administrere i foreningerne
- udarbejde et projektkatalog, der skaber overblik over projekter i kommunens byer, som er planlagte eller igangsat
- sikre en årlig ajourføring af projektkataloget på baggrund af dialog med distriktsrådene og de implicerede kommunale aktører
- med udgangspunkt i projektkataloget prioritere kommunale midler til byfornyelse, udsmykning og udviklingsprojekter